

BALTICA '94

STARPTAUTISKAIS FOLKLORAS FESTIVĀLS

THE SOROS
FOUNDATION
LATVIA

Photo by: Guntars Bajārs /Labrit/

Ši gada lielo kultūras notikumu klāstā starpvārstu folkloras svētkiem "Baltica '94" ir īpaša vieta, jo tie latviešu tautai ir vienotāj svētki laikā un telpā — dzīvā saikne starp trim Baltijas valstīm un Ziemeļzemēm tautu gudrību un pieredzes mākslinieciskajās izpausmēs. Laika nozīmē šie folkloras svētki mūs vieno ar 1988. gada vasaru, kad tieši folkloras festivāla laikā sākām mūsu atmodas īsā, bet Joti piepildītā laika skaitīsanu.

Tautas pašlepnuma atdzimšana ir mūžībā orientēta tāpat kā SAULE, PASAULE, VINSAULE, tāpat kā garīgais pretī mantiskajam, lai viedi dzīvotu šai zemē un zem šīs saules.

Jānis Dripe
Valsts kultūras ministrs

The folklore festival Baltica '94 occupies a special place among this year's largest culture events, because it constitutes a link between space and time for the Latvian nation, the three Baltic states and Nordic countries in artistic expressions of people's life, wisdom and experience. In one sense, the festival draws a link between today and the summer of 1988 when the first Baltica festival coincided with the beginning of the national awakening. The rebirth of national pride is oriented toward eternity, just like the sun and the world, just like spiritual values against material values, to enable one to live wisely in this land under the sun.

Jānis Dripe
State culture minister

SAULE UN CILVĒKI PASTĀV MŪŽIGI SADEGOT

Trešdienas pievakārē, kad visu dienu jau dziedāts, dejots un rotāts savā nodabā, oficiāli tika atklāts starptautiskais folkloras festivāla "Baltica '94". Pa Pasaules vārtiem ienāk visi festivāla dalībnieki, gan mājinieki, gan viesi, nesot no katra novada pa akmenim lielajā ziedoklī. No akmens varam ceļt aizsargvalījus sev, savai mājai, savai zemei. Ar akmeni varam naidīt sviest. Akmenī esam ierakstījuši senās liecības. No akmens veidojam piemiņas zīmes tiem, kam akmens cieta griba. Un tieši tāpēc Dainu kalnā līdzās divdesmit vienai tēlnieka Induja Rankas skulptūrai tiks atklāts vēl viens - "Saules ceļš". Tie ir kā trīs robežstabi, kas tik Joti raksturo šo laiku, trīs sūnām apauguši koki, trīs "Balticas" festivāli, par kuru nozīmēm atklāšanas dienā tika bilsts vairākkārt: 1988. gadā kopā ar festivālu mēs apzinājāmies sevi kā tautu, kas var iegūt brīvību. 1991. gadā to reāli ieguvām, bet šogad esam kopā vienā saimē ar pārējām Eiropas un Ziemvalstīm. Bet pats akmeni meistars teic, ka ar akmeniem nedrīkst tikai rotātāties. Tiem jābūt tieši dabā, lai tie kaut arī pārveidotā veidā tieši uzrunātu vērotājus. Šoreiz svētki ir nevis kā uzvedums, ne kā priekšnesums, bet kā rituāls, kā latvieša pasaules modelis. Kāda mūsu gara dzīve, tādi svētki. Betcik daudzus no klātesošajiem, kuri gan sevi dēvē par latviešiem, bet kuros patiesībā rit vairāku tautu asinis, sajuta iedrebamies sevī latvisko stādījumu?... Folkloru nevajag spēlēt, bet gan dzīvot tajā. Vai pēkšni varam spēt atgriezties senajās gudrībās, patiesībā? Vai ar šodienas cilvēka vērtību skalvā var pilnībā pierņemt senās patiesības? Un vai tomēr līdz galam spējām saprast rituālu nozīmi, vai mums tas nav par sarežģītu? Vai to sakņu atkailināšana, ko piedāvā šī gada festivāla organizētāji nav tomēr mazliet par dzīju tiem, kuri diemžēl gadīsimt gaitā nav pārmantojusi sentīvu gudrības? Tie ir jautājumi, uz kuriem festivāla laikā vēl varam pagūt atrastatbildes. Bet svētki turpinās..., tajos visi meklē atbildi uz jautājumu: "Kas man ir folklor?"

Arī mūsu valsts prezidents Guntis Ulmanis: "Folkloru ir tā, kas atspoguļo mūsu tautas tikumus. Folkloru ir tā, kas iemiso mūsu tautas dzīvesveidu, mūsu pasaules uzskatus. Tas ir baltieša, latvieša pasaules uzskats. Tas ir cetais akmens, uz kura mums ir jāstāv mūžīgi. Un šī saule šodien spīd par mums. Tie ir mūsu spēka avoti un nākotnes zīmes."

Atklāšanas rituālā katrs novads ziedoja lielajā ziedoklī savu ziedu un veltīja to savā nolūkām, kā lūgšanā. Kurzemes novada Jaudis savas dziesmas un ziedus veltīja mātēm. Mēs esam savas mātes lolota tauta. Saulei - māmulīnai lecot no mātes klēpja, Laimas mātes svētīti, mēs lenākam šai saulē. Ceļa māte mūs vada pa Uguns mātes apgalsmotiem ceļiem; Meža un Lauka mātes apskautus, Jūras mātes šūpotus un Vēja mātes ārdītus. Un kad beldzas mūsu viesu laiks šai saulē, augums gulst Zemes mātes klēpi, bet Velu māte mūs plepulcina savu bērnu pulkam.

Zemgauj zieds - Jānim.
Jānis - vasaras saulgrležu telksmainais viesis. No Vīnsaules Djeva dārziem vīnš ved savu Jānbērnu pulku pa ceļu, ceļiem, taku, takām, no mājas uz māju kā svētības galsmas nesējus, kas sakurdami ugunkuršus dara galšus un auglīgus mūsu laukus, cilvēkus un visu pārējo dzīvo pasauli. Jo "līgo" līvu valodā - lal top! Un katra Jānudzlesma daudzkrāt pledzied un apliecinā. Līgo - lal top!

Daugava latvieša izpratnē ir netikai upe, bet arī skaidrais dzidrais ūdens, kas skaloj' baltu smilki. Tāpēc Vidzeme savas rotājas un dziesmas un ziedu vainagu velta Daugavai. Arī ūdens - tas dzīvoja saules mūžu. Daugava - mūsu liktenupe - melnacīte. Senlaikos plūsdama cauri Līvzemei Daugava - Vena, savos vilnos atšūpoja ne vlenu vleni mūsu tautas verdzīnātāju, bet tautas skumjas - alzskaloja Jūrlīnā. Gauja - straujā un vītgā Līvzemes Kolva - livu tautas uzplaukuma un

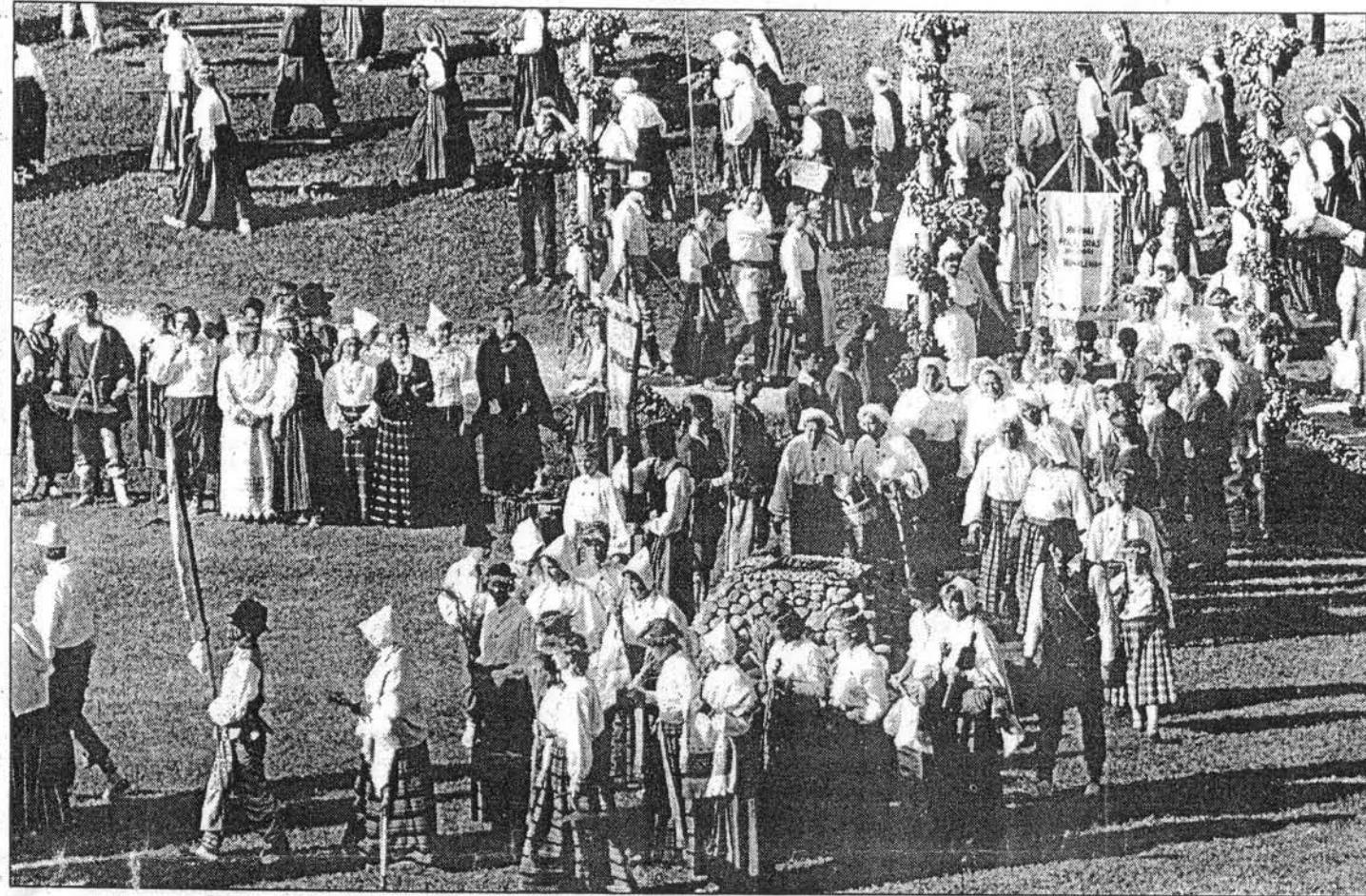

Photo by: Māris Dedzīņš /LETA/

sabrukuma liecītiece, nu plūst cauri Vldzemel, savos atvaros glabādama tautas vēstures liecības. Gauja - Vldzemes lepnums un gods - Tevi daudzīnās Vldzemnieki! Latgales folkloras kopas ar sava novada dziesmām grib izlūgt svētību Jumim, kura gādība šoruden būs īpaši nepieciešama.

Jumis - mūsu druvu auglības dlevība, kad rudens darbu belgās jānodrošina lauku auglība nākamajam cēlenam. **Vijot vārpū valnagu, saslenot pēdējo nopļauto vārpū kūlīti mežglā, meklējot dīvvārplīnas vlenā stlebra galinā, mēs daudzīnām zeml, darbīgos jaudīs, Jumi un caur jaunās malzes rieclenu sanemam svētību mūsu turpmākajam dzīves posmam.**

Un tad iestājas brīnumu stunda. Ko saprot pat tie, kas no tāmējīgām dzīveszīnām zina visai maz. Tas ir brīdis, kad saule leiet pa saviem vārtiem. Saulei rietot, visuviet Latvijā sākas mijkrēša stunda, sirmā stunda, gudrā stunda. Saule alziet Dievā - šai brīdi esam vistuvāk Dievam dienas ritumā. Ar mums visa daba pamirst rīmtā pārdomu mierā un noslēdz mūs vienotā enerģijas, lokā. Tas ir brīnumains vienotības brīdis kopā ar dabu, citam ar citu, ar šo sauli un viņsauli. Atvērsim sevi šim lieļajam spēkai brīdim! Nemēsim no tā, lai dalītos viens ar otru, lai dotu tālāk rit, parīt - pa saulei - pasaulē. Vadīsim tālāk mūsu festivālu kā šo gudro mijkrēša stundu, kurā nemēsim padomu, kā tālāk dzīvot.

BĒRNU DIENA, OGU DIENA...

Jau pagājušā festivālā "Baltica" dienā, kad pārējie kolektīvi muzicēja novados, Rīgā tika sarīkota bērnu diena. Varētu sacīt, ka bērnu diena "Balticā" jau izveidojusies par tradīciju, jo arī šogad visu piektīnā kopā muzicēja, dancēja un rotājās Latvijas folkloras kopu bērni. Šoreiz bērnu svētki notika Jūrmalā. Kamēr bērni vēl tikai iepazīstas un dzied viens otram iepazīšanās dziesmu, stāsta Jūrmalas Tautas nama direktore **Līldija Ruskule:**

Kad pirmo reizi redzēju šī gada "Balticas" norises plānu, Jūramala tajā nebija iekļauta. Tad nodomāju, ka plāvīja pie Tautas nama varētu būt tā vieta, kur noteikti jānotiek kādam no festivāla sarīkojumiem. Visgrūtākais, protams, bija atrisināt finansiālās problēmas. Bet kuģis ir, un bērni brauks, gan jau vēlāk mēs tiksim ar visiem parādiem galā. Galvenais, ka bērniem ir prieks! Un prieks bija! Ar ogu dziesmām un jautriem dancējiem Tautas nama plāvīnā sākas bērnu diena un zemeņu balle, kurā piedalīties varēja ikviens. Jūrmala

laikam gan nav visētnogrāfiskākā Latvijas vieta. Bet vai tāpēc seit nedzīvo bērni, kuriem arī gribas rotātāties un garšo zemenes?...

Māra Mellēna:

— Nav jau tā, ka Jūrmalā nebūtu nekā tāda, kas būtu tikai šai pilsētai raksturīgs. Manuprāt, tie ir plašie zemeņu lauki. (Zemeņu grozi pilni ar sārtajām ogām bija lieli un tās pietika visiem.) Tagad vēl ir zemeņu laiks, tāpēc mums, svētku organizētājiem šķita, ka nemaz nav jāmeklē kādas trīssimtgadīgas tradīcijas un nenāktu par Jaunu atdzīvināt kādas pavisam nesenās, bet savulaik visai populāras tradīcijas. Zemeņu balles vienmēr ir svinētas Jūrmalā, lai gan tām nekad nav bijusi etnogrāfiska nozīme. Bet šoreiz bija! Un arī folkloristiem tik Joti garšo zemenes un mellenes...

Uz lielo zemeņu un mellenu ēšanu, uz negatīvu izdziedāšanos, izdejošanos un draiskošanos bija ieradūsās bērnu folkloras kopas no dažādām Latvijas vietām: "Tine", "Līgate", "Tarkšķi", "Pērkonītis", "Izvaltīsi", "Jūrmalnieks", "Laiva", "Ceiruleits", folkloras kopas no Vilces pamatskolas un Cēsu muzeja. Brauciens pa Lielupi no Majoriem līdz Lielupes ietekai jūrā bija skanīgs, kaut arī kuģīša nosaukums bija "Maskava", neviens nedziedāja dziemas par Volgu...

Zvejnieku a/s "Jūras līcis" teritorijā ir pavisam neliels zvejniecības muzejs, kurā nosaukums ir "Tautas muzejs". Tur arī uz ilgāku palīksanu apmetās visi bērnu dienas dalībnieki. Savā nodabā dziedot, visi devās mellenēs, ēda tās, bēra krūzītes un cits citam mutēs, zīmēja ar mellenēm, bēga no mellenu meliem un minēja vismelnākās mīklas, kas patiesībā nemaz nebija tik melnas... Izturēt visus iepriekš minēto pārbaudījumus un tomēr paliekot ar vistirāko kreklu, bet vismelnāko muti par mellenu karali — "Misteru melno muti" tika kronēts Mārtiņš Mellēns. Ha! Viņam tika arī mellenu kronis.

Savukārt "Vīraksnes" amatnieki un Universitātes Folkloras skolas skolotāji mācīja un ierādīja, kā arī aicināja turpināt visdažādos darbiņus, piemēram, pagatavot sev rotas no dažiem dzīpariņiem un mežā atrastiem kocinīem, čiekuriem un citiem niecinīem, gatavot turzīnas ogām, vērpt, pīt vīzes... Stīgas koklēm. Stīgas vītolēm. Un izveidojās vesels stīgu orkestris. Uz stīgām tika vērtas dziesmas — viena par otru garāka, jautrāka, sirsniņgāka... Jautājums: "Kā tev šeit šodien patīk?" bija gluži nevieta. Lai gan sanāca arī pa kādam kīviņam, izspruka pa asarai, pa kādam nejaukam vārdam, tomēr visi bija priecīgi un laimīgi, kaut arī vakarpuse noguruši no dienas piedzīvojumiem.

Un klāt jau arī lielais brīdis — iešana uz jūru. Ne tikai, lai peldētos un ietu rotājās, bet arī, lai kopā vadītu projām "lielo ogu" — saulīti.

Tie mazie svētki noteikti ir tie mīļākie, izjustākie, sirsniņgākie, jo tie ir vispirms sev pašiem un tikai tad, citiem par prieku. Tagad festivāli "Pulkā eimu, pulkā teku" un "Baltica" ir radinieki, ne tikai tāpēc, ka abi ir folkloras svētki, bet arī tāpēc, ka bērnu dienā "Pulkā eimu, pulkā teku" oficiāli tika uznemts C.I.O.F.F. Starptautiskajā folkloras festivālu organizēšanas komitejā. Šo oficiālo vēstuli pasniedza C.I.O.F.F. Starptautiskās folkloras festivālu organizēšanas komitejas prezidents no Itālijas Džovanni Pistilli.

Māra Mellēna:

— Folkloras kustība dzīva būs tikai tikīgi, kamēr pastāvēs bērnu folkloras kustība, kamēr bērni jutīs, ka viņus uzskata par pilntiesīgiem šādu festivālu dalībniekiem, ka viņus mīl un par viņiem domā.

Bērni ir patiesāki, un, ja viņi satiekas ar kādu, kas tiem parāda tradicionālo dziedāšanu un spēlēšanu, tie ir patiesāki, tie perfekti atdarina, bieži vien tiekot tuvā pamatvērtībām nekā pieaugašie.

Edīte Valtere

Starptautiskais folkloras festivāls "BALTICA '94" skaitājus

Festivāla dalībnieki no Latvijas 1,642/102
Latgale 673/32
Kurzeme 292/17
Zemgale 181/9
Vidzeme 265/16
Rīga 231/14

Lietišķas mākslas izstādē piedalījās 259 Tautas Dalībamatai meistari ar 823 darbiem. Festivāla viesi:
173/9 Fāru salas 16 Lietuva 22 Grenlande 15
Norvēģija 20 Zviedrija 22 Somija 22 Skotija 12
Igaunija 22 Dānija 22

Atklāšanas koncertā-rituālā piedalījās folkloras kopas no Rīgas : "Vilkī", "Skandinieki", "Grodi", "Savieši".

No Kurzemes : "Sutu sievas", "Bārta", "Laipa", no Zemgales : "DrenGeri", "Zemgali", "Vecsaule", "Dimzēni", no Vidzemes : "Daina", "Dzīli", "Senleja", "Vērtumnieki", no Latgales : "Mdeņeva", "Viraksne", "Ribini", "Rūta".

Viesu kolektīvi: Vilandes Kultūras kolēdžas folkloras grupa, folkloras ansamblis "Meguva" no Lietuvas, "Turkun Kansantanss Istatīv" no Somijas, Īlandes tautas deju pulciņš "Ystad Folkdansforing" no Norvēģijas, Jauniešu deju grupa "Sydhavsoernes Folkedansamtshold", Fāru tautas deju grupa "Dansiringring", un grenlandiešu grupa "MIK" no Dānijas, Maklenana grupa no Anglijas.

Photo by: Imants Prēdēlis

THE SUN AND THE PEOPLE EXIST IN ETERNAL BURNING

It was Wednesday night, after songs had been sung, dances danced and talks talked, when the international folklore festival Baltica '94 opened officially. Through the gate of the world enter all participants of the festival, local groups and guests, each bringing a stone from his or her home district to the common credence.

From stone we can build protecting dams for ourselves, our home, our land. We can throw stones. In stone we have carved our ancient history. From stones are made memorial signs to people with stone like will. That's why the 21 sculptures by Indulis Ranka in the Dainu Kains (the Hill of Folk songs) were joined by one other - "The Path of the Sun." It resembles three landmarks, reflecting this time so very well, three moss-covered trees, the three Baltic festivals, whose three meanings we repeatedly mentioned during the opening day of the current event: In 1988, together with the festival we realized ourselves as a nation, able to regain its freedom, in 1991, we received our freedom, and in 1994 we are in the family of European and Nordic countries. But the master of stones himself says that stone is not for games. It must be direct in nature to be able to directly address the viewers, although through some transportations. This time, the festival is a ritual and a model of the Latvian world rather than a performance. Our holidays reveal our spiritual life. But how many of those present who call themselves a Latvian, but have roots in several nations, feel that Latvian nerve stirring deep inside? One should not play folklore, one should live with it. Can we manage to suddenly return to the ancient wisdom, the ancient truth? Does the range of values of the contemporary man allow us to acknowledge the old cleverness? Are we able grasp the meaning of the rituals completely or is it too difficult for us? Isn't the stripping of the roots, offered by the festival, a bit too deep for those who have, unfortunately, failed to inherit the lore of their ancestors? These are questions that we can manage to answer during the festival. But the fest goes on... and everybody asks to himself or herself: "what is folklore to me?" Says Latvian President Guntis Ulmanis: "Folklore reflects the merits of our nation. Folklore embodies our national lifestyle, our world outlook of the Balts, the Latvians. It is the hand stone on which we are to stand forever. And this sunshines today over us. These are our sources of power and signs of the future." In the opening ritual, each district brought its own sacrifice to the common credence for its own purpose, as in a prayer. The delegates from the

Latvian Kurzeme district dedicated their songs and offerings to mothers. We are people cherished by our mother. We are born in this world under the rays of the mother-sun, with the blessing of the mother-fortune. The mother-of-the-road leads us along paths lighted by the mother-fire; we are embraced by the mother-forest and mother-land, lulled by the mother-sea and torn by the mother-wind. And our visiting time under this sun over, the body lies in the lap of the mother-land and the mother-ghost makes us her children. The district of Zemgale gave its honor to Janis. Janis - the mysterious guest of the midsummer night. From the world of beyond he leads his throng of Janis' children along paths, along roads, from house to house and they bear the light of blessing, making fires, giving light and fertility to fields, people and all things that live. Because "līgo" in Liv language means - let it be! And every folk song repeated it in this holiday's refrains. Līgo - let it be! The Daugava is not only a river in the perception of the Latvians but the clear pure water of the mythic understandings, the water that "washes the white sand" in folk songs. That's why the Vidzeme district dedicates its wreath and song to the Daugava. Also water - it lives as long as the sun. The Daugava, the river of our fate, the black-eyed. In the ancient times, flowing through the Livland, the Daugava - the Vena, tossed away in its waves not one enslaver of our people and brought the Sorron of the people to the sea. The Gauja - the rapid and cunning Koiva of the Livland, the witness of the prosperity and decline of the Liv nation, now flows through Vidzeme, keeping in its whirlpools testimony of history. The Gauja - the honor and pride of Vidzeme - you are praised by Vidzeme natives! The Latgalian folklore groups wanted to ask the blessing from Jumis, who will be especially needed this autumn. Jumis - the deity of fertility of our fields when the land must be prepared for the next sowing season in the end of the harvest time. By making a wreath of ears, a bend of the last sheaf, looking for a double ear on one stem, we lord the land, the hardworking people, Jumis and through the land of new bread we get the blessing for the next stage of life. And then the hour of miracles sets in. It is understood even by people who have little knowledge of the popular life wisdom. It is the moment when the sun goes out through his gate. The sun setting down, people throughout Latvia are encircled by the twilight hour, the grey hour, the wise hour. The sun goes to the God - at this moment we are closer to the God than at any other moment of the day. Together with us, all nature is in a tranquil peace of thoughts that unites the ends of the universal energy circle. It is a magic moment of unity together with the na-

ture, with each other, with all under this sun and beyond this sun. Let us open ourselves for this great moment of power! Let us take from it, to share with one another, to give ourselves tomorrow, a day after tomorrow - under the sun, in this world. Let us lead the festival further like this wise hour of dusk, from which we get advice for life.

THE DAY OF CHILDREN, THE DAY OF BERRIES...

Children's day was staged for the first time during the previous festival, Baltica '91 while the other groups were touring Latvian districts. It can be said that children's days in Baltic have become traditional because this year children of folklore groups participated and played, danced and sang. This year, the children's festival took place in Jurmala, with children getting to know each other, singing for one another the song of introduction, says Lidija Ruskule, director of the Jurmalas Popular center, who is the initiator of the idea: "When I saw the program of this year's Baltica for the first time, Jurmala was not mentioned. Then I thought that the little meadow in front of the Popular Center could be the place to host one of the festival's events. "The most complicated issue, of course, was to settle financial problems. But the ship has been found, the children will embark on it and, I believe, we will settle the rest later. The main thing is that the children have fun!" And it was fun! With merry songs and dances in the meadow of the Popular Center to start the children's day followed by a strawberry party in which everybody was welcome to participate. Jurmala, many people say, this is not the most ethnographic place of Latvia. But then, are there any kids who do not want to play and have a strawberry party?... Mara Mellēna: "It's not that Jurmala did not have anything to offer I think, it's the broad strawberry fields (the baskets, full of red berries were indeed big and it was enough for all) Now it's strawberry time and we, the organizers of the event, thought that we need not look for centuries old traditions. So we decided to revive quite recent but popular traditions. Strawberry parties have always been celebrated in Jurmala although they never conveyed an ethnographic meaning. But it was here this time! And folklorists love strawberries and bilberries ... Folklore groups from various places throughout Latvia arrived for the great party of eating, singing and dancing, participants included groups Tīne, Līgate, Tarkšķi, Pērkonītis, Izvaltīši, Jūrmalnieks, Laiva, Ceiruleitis, as well as groups from Vilce junior school and the Museum of Cēsis. The voyage along the Lielupe down to the sea was sonorous. Although the name of the little

ship was Moscow, nobody sang about the Volga... The territory of the fishing company Jūras līcis includes a small museum of fishermen, the official name of which is Popular Museum. All participants of the children's day settled there for a long stay. Singing by themselves, they went to pick bilberries, ate them, poured them into cups and each other's mouths, drew pictures with bilberries, played black bilberry games and guessed black bilberry riddles, which turned out not to be so black at all. After passing all these crucibles with the cleanest shirt but the dirtiest mouth, Maris Mellēns was crowned Bilberry King. Ha! He even got a bilberry crown. Craftsmen from Varaviksne and teachers of a folklore school then showed and taught how to perform various small applied arts works, like how to make small pieces of jewelry for oneself from worsted, bits of wood and cones, make cornets for berries, to spin and make bast sandals. Strings for ethnographic harps. Strings for violins. And together they make a real orchestra. Just for their own fun the participants played music, short and long, merry and thoughtful, reserved and sincere pieces ... The question "Did you enjoy it here today?" did not need to be asked. The answer was so very evident. Although some disputes sparked, some tears were shed, some unkind words spoken, everybody was happy and gay although tired at the end of the day's adventures. And then the great moment was there — going to the sea. Not only to bathe and play games but to see the "large berry," the sun, sink into the sea. On Friday, the children could do anything they wanted to. And we must say, they are not that naughty, after all... The small festivals are definitely the most sincere ones, the most deeply felt because they are for oneself and only then for the fun of others. Now the festivals Baltica and Together We Go (Pulkā eimū, pulkā teku) have become "relatives" not only because they both are folklore festivals but because Together We Go was accepted member of the international organizing committee of folklore festivals C.I.O.F.F.. The official letter was presented by C.I.O.F.F. Italian department head Giovanni Pistilli. "The folklore movement will be alive only as long as the children's movement exists, while children are feeling that they are regarded full-fledged participants of similar festivals, that they are loved and thought of. Children are more sincere and if they meet with anybody who shows them traditional singing and dancing, they imitate the person perfectly, often getting closer to the fundamental values than the adults do," said Māra Mellēna.

Edīte Valtere

The international folklore festival Baltica '94 in figures

Participants of the festival from Latvia 1,642/102
Latgale 673/32
Kurzeme 292/17
Zemgale 181/9
Vidzeme 265/16
Riga 231/14

The decorative applied art exhibition featured 259 masters with 823 items.
Guests of the festival 173/9 The Faeroe Islands 16
Lithuania 22 Greenland 15 Norway 20 Sweden 22
Finland 22 Scotland 12 Estonia 22 Denmark 22

The opening concert-ritual was attended by folklore groups from Riga, Vilki, Skandenleki, Grodi, Savieši.

The Kurzeme district was represented by Sutu sievas, Bārta, Laipa, the Zemgale district's delegates were groups Drengeri, Zemgali, Vecsaule, Dimzēni.

Groups Daina, Dzīri, Senleja, Vērtumnieki came from the Vidzeme district, while the east Latvian Latgale district sent its groups Mdeņeva, Viraksne, Ribiņi, Ruta.

Guest groups: Vilande Culture College folklore group (Estonia), ensemble Meguva (Lithuania), Turkun Kansantanssi Istavat (Finland), Ystads Folkdansforening (Norway), Sydhavoernes Folkedansamtshold (Denmark), Dansringuring (the Faeroe Islands, Denmark), MIK (Greenland, Denmark), McLenan Scottish Dance Group (Great Britain).

MALKS SKAIDRĪBAS

Ceturtdienas saīeta vakars Rīgas Latviešu biedrības namā festivāla "Baltica 94" laikā apliecināja vēlreiz - nu ir pienācis laiks, kas atsījājis paviršus līdzskrējējus, virspusējus baudītājus no tiem, kam īstenībā, dzījā tautas māksla ir vairāk vai mazāk apzināta dzīves izjūta un nepieciešamība. Vairumam skatītāju, kas bija piepildījuši "Māmuļas" Zelta zāli - galvenais dzinuliste būt, manuprāt, bija neapzinātas ilgas pēc vienkāršām, skaidrām jūtām, dzījiem, ietilpīgiem vārdiem un skanām šajā pamatvērtību nobrukuma un vispārējā haosa laikā. Tik sirsnīgus, dvēselīgi atvērtus aplausus "Jūrmalnieku", "Iļģu", "Rasas" dziedātajām skumji domīgajām dziesmām, nebija nācies dzirdēt jau sen.

Pēc savstarpēji pacietīgās un īsti varonīgās dziedāšanas, spēlēšanas un dancosanas vairāk nekā divu stundu garumā Zelta zālē, Jaudis vilnojoties vien devās uz Balto zāli, kur jau pilnā sparā dziedāja un spēlēja sievas, meitas, puiši un bērnelji, vienvārdsakot - "Vīraksne" no Jēkabpils rajona Atasienei.

- Ko jūs brīnaties, - man saka nīpra, brūni iedegusi sieva, mēs nedrīkstam neturēties. Tagad tas ir pat daudz svarīgāk, nekā pirmā festivāla laikā, kad pāri Latvijai vēlās lielie atmodas vilņi. Tiem vilniem līdzi nāca arī tūkstošiem to, kuri gaidīja ātru Latvijas uzplaukšanas un atdzimšanas brīnumu. Bet tāds brīnumis nevarēja notikt un nenotika. Šie gaidītāji atkrituši, un palikuši īstie, ar to dzīlo ticību un pārliecību. Tādi, kā manējās sievas un vīri.

Ne tikai sava novada bagātību vīraksnietes vāckopā un uztura dzīvu. Arī īpatnējās, tikai šai viet raksturīgās ēdienu receptes un pagatavošanas veidus. Savi ēdieni - meteņos, savi - Ziņassvētkos un Lieldienās. - Ticiet man - saka Valentīna Mičule - vienīgais pamats, uz kura varam savu tautu arī turpmāk celt ir mūsu dziesmas, mūsu dejas, mūsu valoda, apģērbi, ēdiens.

Sievas no pārkarsušās Rīgas atgriezīsies Atasienei, atkal sāksies nebeidzamā darbu skreja. Tas grūtums paliekot vieglāks, gan mēģinājumos sadziedoties, gan ekspedīcijās braucot. Pašu pagasta Jaudis atkal lūgs vīraksnietes uz saviem godiem, gan priecīgiem, gan sērikiem. Tiem, kam "Vīraksniešu" dziedāšanā gadīsies klātbūt, būs patiesām paveicies. Tāpat kā tovakar man Māmuļa.

Dace Terzena

A MOUTHFUL OF PURITY

The Meeting House of the Baltica '94 international folklore festival was open July 12-17 in the Riga Latvians' Society. The dancing and singing carried on until dawn. Journalist Dace Terzena tells about one of these nights.

Thursday night in the Meeting House once more showed that time has screened out the superficial and shallow people from those to whom the deep folk art is more or less a conscious necessity and perception of life. The majority of the audience cramming the Golden Hall of Mummy (as Latvians call their Society building in Riga) longed for uncomplicated, pure sensations, deep, capacious words and sounds in this era of collapsing principles. So sincere, so spiritually open the applause that followed the sad and thoughtful performance of groups Iļgi, Jurmalnieki, and Rasa, sincere applause that has not been heard for so long. After a patient and almost heroic two hours spent singing and dancing and performing in the Golden hall, the people moved en masse to the White House where the Viraksne group, representing several generations of musical locals of Atasiene in the Jēkabpils region, entertained them.

"Why do you wonder," said a lively, sunburnt woman, "we just must hold on. Now, it's even more important than during the first festival when Latvia was shaken by the waves of the great awakening. These waves were followed by thousands of people who waited for the miracle of instantaneous rebirth and revival of Latvia. But this miracle could not take place and it did not take place. These people have vanished from the movement but the true believers in the future of Latvia have remained in place. They are like my group's men and women." It's not only the folklore riches of their native district that the Viraksne women gather and keep alive. They are interested in peculiar recipes of local cuisine. Every time of the year has its special foods, they say. "You can believe me," said Valentīna Mičule of Viraksne, "the sole basis on which we can continue to build our nation is our songs, our dances, our language, our cuisine.

The women will return to their native Atasiene from the overheated Riga to resume the never-ending routine of work. This difficult work tends to become easier when there is a chance to attend folklore group rehearsals and participate in ethnographic material expeditions. People of their native districts invite members of the Viraksne group to their celebrations, both merry and sad. Those who hear Viraksne singing are indeed lucky. Like those in the Mummy that night.

By Dace Terzena

Photo by: Imants Prēdells

Photo by: Imants Prēdells

Photo by: Imants Prēdells